

CALCUL CU NUMERE ÎNTREGI

ADUNAREA ȘI SCĂDEREA

1) Adunarea/ scăderea unui număr pozitiv

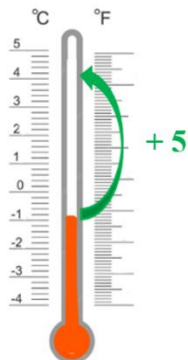
În tabelul de mai jos este indicată temperatura aerului dimineața și modul în care aceasta s-a modificat până seara în diferite orașe. Determinați ce temperatură indică termometrul seara în fiecare oraș?

	Temperatura dimineața (°C)	Variația temperaturii pe parcursul zilei	Temperatura seara (°C)
Chișinău	- 1	a crescut cu 5 grade	$- 1 + 5 = 4$
Edineț	- 6	a scăzut cu 2 grade	$- 6 - 2 =$
Cahul	+ 3	a scăzut cu 4 grade	$+ 3 - 4 =$
Berlin	- 3	a crescut cu 4 grade	$- 3 + 4 =$
Harghita	-12	a crescut cu 3 grade	$- 12 + 3 =$
București	+ 1	a scăzut cu 4 grade	$+ 1 - 4 =$

Pentru a afla răspunsurile, se va efectua adunarea și scăderea cu ajutorul termometrului.

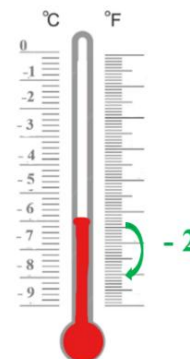
Chișinău:

$$- 1 + 5 = 4$$

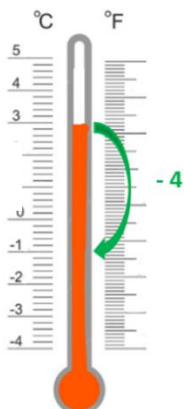
Edineț:

$$- 6 - 2 = \dots$$

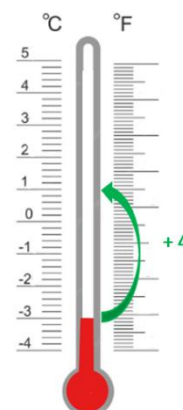
Cahul:

$$+ 3 - 4 = \dots$$

Berlin:

$$- 3 + 4 = \dots$$

Utilizând exemplele de mai sus, determinați temperaturile în orașele Harghita și București.

Pentru fiecare sarcină scrie exercițiul corespunzător și calculează:

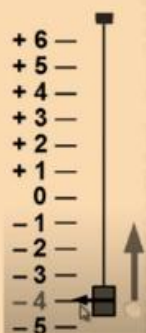
- 1) Dimineața în orașul Bălți termometrul indică -13°C . Ce temperatură va indica termometrul seara, dacă temperatura aerului în timpul zilei:
  - a) Crește cu 5°C ;
  - b) Scade cu 5°C ?

- 2) Dimineața în orașul Comrat termometrul indică -1°C . Ce temperatură va indica termometrul seara, dacă temperatura aerului în timpul zilei:
  - a) Crește cu 3°C ;
  - b) Crește cu 6°C ;
  - c) Scade cu 7°C ;
  - d) Scade cu 3°C ?

- 3) Dimineața în orașul Orhei termometrul indică -12°C . Ce temperatură va indica termometrul seara, dacă temperatura aerului în timpul zilei:
  - a) Crește cu 6°C ;
  - b) Scade cu 3°C ?

- 4) Dimineața în orașul Glodeni termometrul indică -4°C . Ce temperatură va indica termometrul seara, dacă în timpul zilei aerul:
  - a) Se răcește cu 3°C ;
  - b) Se încălzește cu 6°C ;
  - c) Se răcește cu 10°C ;
  - d) Se încălzește cu 12°C ?

Adunarea și scăderea unui număr pozitiv

Pentru a aduna un număr pozitiv unui număr întreg: se identifică numărul de start și se urcă / se deplasează în sus atâtea unități câte se adună.

A aduna un număr - ne urcăm

$$-4 + (+3) = -4 + 3$$

Pentru a scădea un număr pozitiv dintr-un număr întreg: se identifică de start și se coboară / se deplasează în jos atâtea unități câte se scad.

A scădea un număr - ne coborâm

$$(+3) - (+7) = (+3) - 7$$

Exemple rezolvate

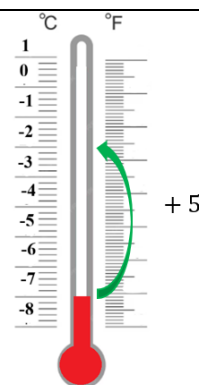
Adunarea/ scăderea unui număr pozitiv

1) $-7 + 5 = -2$

Primul termen este -7 . Găsim poziția de start -7

$+5$, înseamnă ne deplasăm în sus cu 5 unități.

Termometrul va indica -2 . Deci, rezultatul este -2 .

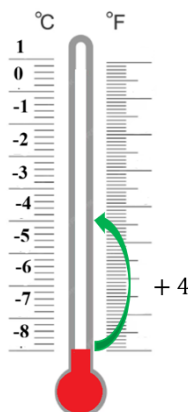

2) $-8 + 4 = -4$

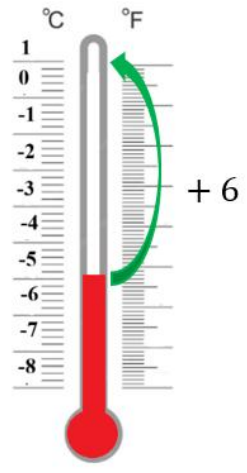
Primul termen este -8 . Găsim poziția de start -8

$+4$, înseamnă ne deplasăm în sus cu 4 unități.

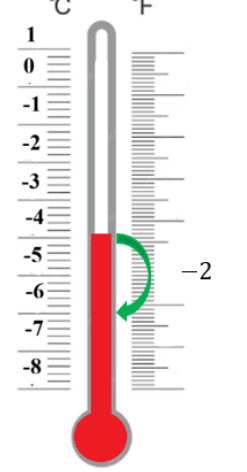
Termometrul va indica -4 . Deci, rezultatul este -4 .

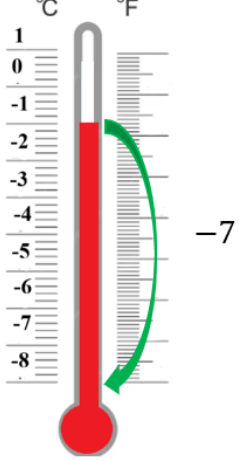
3) $-5 + 6 = 1$

Primul termen este -5 . Găsim poziția de start -5	
+ 6, înseamnă ne deplasăm în sus cu 6 unități.	
Termometrul va indica 1. Deci, rezultatul este 1.	

4) $-4 - 2 = -6$

Primul termen este -4 . Găsim poziția de start -4	
-2 , înseamnă ne deplasăm în jos cu 2 unități.	
Termometrul va indica -6 . Deci, rezultatul este -6 .	

5) $-1 - 7 = -8$

Primul termen este -1 . Găsim poziția de start -1	
-7 , înseamnă ne deplasăm în jos cu 7 unități.	
Termometrul va indica -8 . Deci, rezultatul este -8 .	

6) $1 - 5 = -4$

Primul termen este 1. Găsim poziția de start 1	
-5, înseamnă ne deplasăm în jos cu 5 unități.	
Termometrul va indica -4. Deci, rezultatul este -4.	

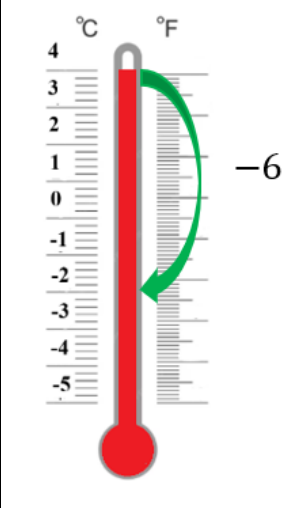
7) $0 - 4 = -4$

Primul termen este 0. Găsim poziția de start 0	
-4, înseamnă ne deplasăm în jos cu 4 unități.	
Termometrul va indica -4. Deci, rezultatul este -4.	

8) $3 - 8 = -5$

Primul termen este 3. Găsim poziția de start 3	
-8, înseamnă ne deplasăm în jos cu 8 unități.	
Termometrul va indica -5. Deci, rezultatul este -5.	

9) $4 - 6 = -2$

Primul termen este 4. Găsim poziția de start 4	
-6, înseamnă ne deplasăm în jos cu 6 unități.	
Termometrul va indica -2. Deci, rezultatul este -2.	

Exersează:

1) $-3 + 5 =$

2) $-3 + 6 =$

3) $-3 + 7 =$

4) $-5 + 9 =$

5) $-5 + 5 =$

6) $-5 + 10 =$

7) $-1 + 13 =$

8) $-8 + 10 =$

9) $-6 - 2 =$

10) $-5 - 10 =$

11) $-12 - 20 =$

12) $-8 - 5 =$

13) $-14 - 12 =$

14) $-4 - 10 =$

15) $-9 - 4 =$

16) $-8 - 9 =$

17) $5 - 10 =$

18) $4 - 8 =$

19) $7 - 12 =$

20) $8 - 10 =$

21) $1 - 9 =$

22) $10 - 12 =$

23) $6 - 8 =$

24) $0 - 5 =$

2) Adunarea/ scăderea unui număr negativ

Pentru a aduna sau scădea un număr negativ se va utiliza regula semnelor:

$$+ (-3) = -3$$

$$-(-4) = +4$$

Exemple rezolvate

Adunarea unui număr negativ

Pentru fiecare exercițiu se aplică regula semnelor: $+(-) = -$, apoi cu ajutorul „termometrului” se determină rezultatul adunării.

1) $3 + (-5) = 3 - 5 = -2$;	6) $-10 + (-20) = -10 - 20 = -30$;
2) $-3 + (-5) = -3 - 5 = -8$;	7) $-6 + (-8) = -6 - 8 = -14$;
3) $10 + (-7) = 10 - 7 = 3$;	8) $16 + (-4) = 16 - 4 = 12$;
4) $-9 + (-7) = -9 - 7 = -16$;	9) $-16 + (-4) = -16 - 4 = -20$;
5) $4 + (-8) = 4 - 8 = -4$;	10) $10 + (-20) = 10 - 20 = -10$.

Scăderea unui număr negativ

Pentru fiecare exercițiu se aplică regula semnelor: $-(-) = +$, apoi cu ajutorul „termometrului” se determină rezultatul scăderii.

1) $3 - (-5) = 3 + 5 = 8$;	6) $-9 - (-7) = -9 + 7 = -2$;
2) $-3 - (-5) = -3 + 5 = 2$;	7) $-10 - (-20) = -10 + 20 = 10$;
3) $9 - (-7) = 9 + 7 = 16$;	8) $16 - (-4) = 16 + 4 = 20$;
4) $-6 - (-8) = -6 + 8 = 2$;	9) $-16 - (-4) = -16 + 4 = -12$;
5) $-6 - (-8) = -6 + 8 = 2$;	10) $10 - (-20) = 10 + 20 = 30$.

Exersează:

1) $-3 + (-5) =$	9) $-6 - (-2) =$	17) $5 + (-10) =$
2) $-3 + (-6) =$	10) $-5 - (-10) =$	18) $4 + (-8) =$
3) $-3 + (-7) =$	11) $-12 - (-20) =$	19) $7 + (-12) =$
4) $-5 + (-9) =$	12) $-8 - (-5) =$	20) $8 + (-10) =$
5) $-5 + (-5) =$	13) $-14 - (-12) =$	21) $1 - (-9) =$
6) $-5 + (-10) =$	14) $-4 - (-10) =$	22) $10 - (-12) =$
7) $-1 + (-13) =$	15) $-9 - (-4) =$	23) $6 - (-8) =$
8) $-8 + (-10) =$	16) $-8 - (-9) =$	24) $0 - (-5) =$

ÎNMULȚIREA ȘI ÎMPĂRȚIREA

Dacă se înmulțesc (sau se împart) două numere de același semn, atunci rezultatul produsului (câtului) va fi număr pozitiv:

$$+ 3 \cdot (+ 6) = + (3 \cdot 6) = + 18 = 18$$
$$- 5 \cdot (- 2) = + (5 \cdot 2) = + 10 = 10$$

$$+ 20 : (+ 4) = + (20 : 4) = + 5 = 5$$
$$- 21 : (- 7) = + (21 : 7) = + 3 = 3$$

Dacă se înmulțesc (sau se împart) două numere de semne diferite, atunci rezultatul produsului (câtului) va fi număr negativ:

$$+ 3 \cdot (- 5) = - (3 \cdot 5) = - 15$$
$$- 6 \cdot (+ 4) = - (6 \cdot 4) = - 24$$

$$+ 12 : (- 2) = - (12 : 2) = - 6$$
$$- 45 : (+ 5) = - (45 : 5) = - 9$$

Exemple rezolvate:

- 1) $3 \cdot (- 5) = - (3 \cdot 5) = - 15$;
- 2) $- 7 \cdot (- 8) = + (7 \cdot 8) = 56$;
- 3) $9 \cdot 7 = 63$;
- 4) $- 6 \cdot 8 = - (6 \cdot 8) = - 48$;
- 5) $- 3 \cdot (- 5) = + (3 \cdot 5) = 15$;

- 6) $- 49 : (- 7) = + (49 : 7) = 7$;
- 7) $27 : (- 9) = - (27 : 9) = - 3$;
- 8) $- 16 : 4 = - (16 : 4) = - 4$;
- 9) $- 28 : (- 4) = + (28 : 4) = 7$;
- 10) $30 : (- 6) = - (30 : 6) = - 5$.

Exersează:

1) Calculează:

- a) $- 3 \cdot (- 5) =$
- b) $- 3 \cdot (- 6) =$
- c) $- 32 : (- 8) =$
- d) $- 5 \cdot (- 9) =$
- e) $- 5 \cdot (- 5) =$
- f) $- 15 : (- 3) =$
- g) $- 1 \cdot (- 13) =$
- h) $- 18 : (- 2) =$

- i) $8 \cdot (- 7) =$
- j) $- 2 \cdot 6 =$
- k) $3 \cdot (- 8) =$
- l) $- 5 \cdot (- 9) =$
- m) $3 \cdot (- 3) =$
- n) $- 50 : 25 =$
- o) $- 1 \cdot 6 =$
- p) $- 40 : 5 =$

2) Calculează valoarea expresiei $2 \cdot a \cdot b$, dacă:

- a) $a = - 3, b = - 6$;
- b) $a = 4, b = - 5$;
- c) $a = 1, b = - 7$.

PĂTRATUL ȘI CUBUL UNUI NUMĂR

Pătratul unui număr este rezultatul obținut prin înmulțirea numărului cu el însuși:

$$a^2 = a \cdot a$$
$$(-3)^2 = (-3) \cdot (-3) = 9$$
$$5^2 = 5 \cdot 5 = 25$$

Cubul unui număr este rezultatul obținut prin înmulțirea numărului cu el însuși de trei ori:

$$a^3 = a \cdot a \cdot a$$
$$(-3)^3 = (-3) \cdot (-3) \cdot (-3) = -27$$
$$5^3 = 5 \cdot 5 \cdot 5 = 125$$

Exemple rezolvate:

1) Calculează:

- a) $(-1)^2 = (-1) \cdot (-1) = +(1 \cdot 1) = 1$;
- b) $(-2)^2 = (-2) \cdot (-2) = +(2 \cdot 2) = 4$;
- c) $(-4)^2 = (-4) \cdot (-4) = +(4 \cdot 4) = 16$;
- d) $6^2 = 6 \cdot 6 = 36$;
- e) $9^2 = 9 \cdot 9 = 81$;

Pentru a calcula cubul unui număr se va efectua înmulțirile pe rând în ordinea care apar: de la stânga la dreapta:

- f) $(-1)^3 = (-1) \cdot (-1) \cdot (-1) = +(1 \cdot 1) \cdot (-1) = 1 \cdot (-1) = -(1 \cdot 1) = -1$;
- g) $(-2)^3 = (-2) \cdot (-2) \cdot (-2) = +(2 \cdot 2) \cdot (-2) = 4 \cdot (-2) = -(4 \cdot 2) = -8$;
- h) $(-4)^3 = (-4) \cdot (-4) \cdot (-4) = +(4 \cdot 4) \cdot (-4) = 16 \cdot (-4) = -(16 \cdot 4) = -64$;
- i) $5^3 = 5 \cdot 5 \cdot 5 = (5 \cdot 5) \cdot 5 = 25 \cdot 5 = 125$.

2) Calculează valoarea expresiei $b^2 = b \cdot b$, dacă:

a) $b = -5$

$$b^2 = (-5)^2 = (-5) \cdot (-5) = +(5 \cdot 5) = 25;$$

b) $b = -6$

$$b^2 = (-6)^2 = (-6) \cdot (-6) = +(6 \cdot 6) = 36;$$

c) $b = 8$

$$b^2 = 8^2 = 8 \cdot 8 = 64.$$

Utilizând modelul de mai sus, completează rezolvările:

d) $b = 9$

$$b^2 = 9^2 = \square \cdot 9 = \square ;$$

e) $b = -7$

$$b^2 = (-7)^2 = \square \cdot (-7) = +(\square \cdot \square) = 49;$$

f) $b = -10$

$$b^2 = (\square)^2 = \square \cdot \square = +(10 \cdot \square) = \square .$$

Exersează:

1) Calculează valoarea expresiei a^2 , dacă:

a) $a = -7$;

d) $a = 6$;

b) $a = -11$;

e) $a = 9$;

c) $a = -3$;

f) $a = -8$.

2) Calculează pătratul și cubul numerelor date:

a) $(-2)^2$;

d) $(-6)^3$;

b) $(-2)^3$;

e) $(-10)^2$;

c) $(-6)^2$;

f) $(-10)^3$.

ORDINEA EFECTUĂRII OPERAȚIILOR

Ordinea efectuării operațiilor este:

Pasul 1: Operațiile din paranteze (dacă sunt paranteze)

Se efectuează întâi operațiile din parantezele cele mai interioare (rotunde), apoi cele din parantezele exterioare (pătrate, acolade);

Pasul 2: Puterea

Se calculează toate puterile sau se aplică regulile de calcul cu puteri;

Pasul 3: Înmulțirea și împărțirea

Se efectuează apoi toate operațiile de înmulțire și împărțire, în ordinea în care apar, de la stânga la dreapta;

Pasul 4: Adunarea și scăderea

În final, se efectuează operațiile de adunare și scădere, în ordinea în care apar, de la stânga la dreapta.

Exemple rezolvate:

1) Calculați valoarea expresiei:

a) $16 - 3^2 \cdot 2 =$ ← Paranteze nu sunt. De aceea la **primul pas** se calculează **puterea**.

$16 - 9 \cdot 2 =$ ← **Pasul doi:** se efectuează **înmulțirea**.

$16 - 18 =$ ← **Pasul trei:** se efectuează **scăderea**.
- 2.

$$\begin{aligned}
 \text{b) } & 5^2 + 7 \cdot (-4) + 6 = \leftarrow \\
 & 25 + 7 \cdot (-4) + 6 = \leftarrow \\
 & 25 + (-28) + 6 = \leftarrow \\
 & -3 + 6 = \\
 & 3.
 \end{aligned}$$

Primul pas: se calculează **puterea**.

Pasul doi: se efectuează **înmulțirea**.

Pasul trei: se efectuează **adunările în ordinea în care apar**, de la stânga la dreapta.

$$\begin{aligned}
 \text{c) } & (-4)^2 - 4 \cdot (-1) \cdot (-5) = \\
 & 16 - 4 \cdot (-1) \cdot (-5) = \\
 & 16 - (-4) \cdot (-5) = \\
 & 16 - 20 = \\
 & -4.
 \end{aligned}$$

Primul pas: se calculează **puterea**.

Pasul doi: se efectuează **înmulțirile în ordinea în care apar**.

Pasul trei: se efectuează **scăderea**.

2) Completează spațiile libere, respectând algoritmul de rezolvare:

$$\begin{aligned}
 \text{a) } & 12 - (-5)^2 - 2 \cdot (-4) = \\
 & 12 - \square - 2 \cdot (-4) = \\
 & 12 - \square - \square = \\
 & -13 - \square = \\
 & -13 + \square = \\
 & \square .
 \end{aligned}$$

Primul pas: se calculează **puterea**.

Pasul doi: se efectuează **înmulțirea**.

Pasul trei: se efectuează **scăderile în ordinea în care apar**, de la stânga la dreapta.

Reamintim regula semnelor: $-(-) = +$

$$\begin{aligned}
 \text{b) } & (-9)^2 - 4 \cdot (-2) \cdot (-10) = \\
 & \square - 4 \cdot (-2) \cdot (-10) = \\
 & \square - \square \cdot (-10) = \\
 & \square - \square = \\
 & \square .
 \end{aligned}$$

Primul pas: se calculează **puterea**.

Pasul doi: se efectuează **înmulțirile în ordinea în care apar**.

Reamintim regula semnelor: $-(-) = +$ și $-(+) = -$.

Pasul trei: se efectuează **scăderea**.

$$\begin{aligned}
 \text{c) } & (-8)^2 - 4 \cdot (-5) \cdot 3 = \\
 & \square - 4 \cdot (-5) \cdot 3 = \\
 & \square - \square \cdot 3 = \\
 & \square - \square = \\
 & \square .
 \end{aligned}$$

Primul pas: se calculează $\square$.

Pasul doi: se efectuează $\square$ în ordinea în care apar.

Reamintim regula semnelor: $-(-) = \square$ și $-(+) = \square$.

Pasul trei: se efectuează $\square$.

$$\begin{aligned}
 \text{d) } & 22 - (-6)^2 \cdot 2 + 14 = \\
 & 22 - \square \cdot 2 + 14 = \\
 & \square - \square + 14 = \\
 & \square + \square = \\
 & \square .
 \end{aligned}$$

Primul pas: se calculează $\square$.
Pasul doi: se efectuează $\square$.
Pasul trei: se efectuează $\square$ și $\square$ în ordinea în care apar.

3) Calculează valoarea expresiei $b^2 - 4 \cdot a \cdot c$, dacă $a = -4, b = -2, c = 6$.
 Se substituie variabilele cu valorile sale corespunzătoare și se calculează valoarea expresiei obținute:

$$\begin{array}{c}
 b^2 - 4 \cdot a \cdot c \\
 \downarrow \quad \searrow \quad \swarrow \\
 (-2)^2 - 4 \cdot (-4) \cdot 6
 \end{array}$$

$$\begin{aligned}
 & (-2)^2 - 4 \cdot (-4) \cdot 6 = \\
 & 4 - 4 \cdot (-4) \cdot 6 = \\
 & 4 - (-16) \cdot 6 = \\
 & 4 - (-96) = \\
 & 4 + 96 = \\
 & 100.
 \end{aligned}$$

Primul pas: se calculează **puterea**.
Pasul doi: se efectuează **înmulțirile** în ordinea în care apar.
Pasul trei: se efectuează **scăderea**. Utilizând regula scăderii numerelor negative: $-(-) = +$

4) Calculează valoarea expresiei $10 - b^2 + a \cdot c$, dacă $a = 3, b = -2, c = -6$.
 Se substituie variabilele cu valorile sale corespunzătoare și se calculează valoarea expresiei obținute:

$$\begin{array}{c}
 10 - b^2 + a \cdot c \\
 \downarrow \quad \searrow \quad \swarrow \\
 10 - (-2)^2 + 3 \cdot (-6)
 \end{array}$$

$$\begin{aligned}
 & 10 - (-2)^2 + 3 \cdot (-6) = \\
 & 10 - 4 + 3 \cdot (-6) = \\
 & 10 - 4 + (-18) = \\
 & 6 + (-18) = \\
 & 6 - 18 = \\
 & -12.
 \end{aligned}$$

Primul pas: se calculează **puterea**.
Pasul doi: se efectuează **înmulțirea**.
Pasul trei: se efectuează **scăderile / adunările în ordinea în care apar**, de la stânga la dreapta.

Exersează:

1) Calculează valoarea expresiei:

a) $40 - 4^2 \cdot 3$;

b) $15 - (-2)^2 \cdot 5$;

c) $-6 - (-8)^2 : 4 + 2$;

d) $(-7)^2 - 4 \cdot (-4) \cdot (-6)$

e) $3^2 + 4^2$;

f) $28 : 7 + 3^2 \cdot 2 - 2 \cdot 5$;

g) $2 \cdot 16 - 32 : 8 + 2^3 \cdot 3$;

h) $(-5)^2 + 2^2$;

i) $10^2 - 6^2$;

j) $5 \cdot 6 - (-3)^2 \cdot 2 + (-20)$.

2) Calculează valoarea expresiei $b^2 - 4 \cdot a \cdot c$, dacă:

a) $a = -1, b = 2, c = -6$;

b) $a = -2, b = -3, c = -4$;

c) $a = 3, b = 5, c = 2$;

d) $a = 1, b = -3, c = -4$;

e) $a = 1, b = -4, c = 4$;

f) $a = -3, b = -5, c = 2$;

g) $a = 1, b = -7, c = 12$;

h) $a = -1, b = 6, c = -9$;

i) $a = 1, b = -1, c = -6$;

j) $a = 5, b = 3, c = -2$

